

Uppförandekod och krav för medlemskap Vårdföretagarna

Innehållsförteckning

1	Bakgrund	4
2	Vem kan bli medlem	5
2.1	Kontroll före beviljande av medlemskap	6
2.1.1	Medlemsansökan.....	6
2.1.2	6	
2.1.3	Övriga kontroller.....	6
3	Beviljande av medlemskap	7
3.1	Vem beviljar medlemskap.....	7
3.2	Om medlemsansökan avslås.....	7
4	Etik	8
4.1	Etiska riktlinjer och värdegrund.....	8
4.2	Medlemsföretag har ett gemensamt ansvar för branschen	8
4.3	Verksamhet i andra länder.....	8
4.4	Affärsetik.....	9
4.5	Förfarandet vid åsidosättande av medlemkraven	10
4.6	Etikrådet	10
4.6.1	Ledamöter Etikrådet.....	11
5	Uppförandekod	12
5.1	Följa.....	12
5.2	Agera	12
5.3	Åta sig.....	12
6	Medlemsmärke	14
6.1	Användning av Vårdföretagarnas logotype.....	14
7	Upphörande av medlemskap	15
7.1	Uppsägning från medlemsföretag	15
7.2	Uppsägning från Vårdföretagarna eller Svenskt Näringsliv	15
7.2.1	Underlåtenhet att betala medlemsavgift.....	15
7.2.2	Underlåtenhet att följa stadgar och uppförandekod	15
7.2.3	Konkurs.....	16
8	Anmälan mot medlemsföretag	17
8.1	Vad en anmälan bör innehålla.....	17
8.2	Var anmälan kan skickas.....	18
9	Bilaga 1 Fördjupning etik	19
10	Bilaga 2 Fördjupning värderingar	21
11	Bilaga 3 Medlemskrav avseende transparens	26
11.1	Krav på transparens – principer	26
11.1.1	Övergripande förklaringar av kraven på transparens.....	26
11.2	Krav på transparens – specificering av data.....	27

11.2.1	Kontaktinformation – verksamhetsnivå.....	27
11.2.2	Basfakta om verksamheten – verksamhetsnivå	27
11.2.3	Kvalitet: Verksamhetens självdeklaration – verksamhetsnivå 27	
11.2.4	Kvalitet: Nyckeltal relaterade till kvalitet – verksamhetsnivå 27	
11.2.5	Kvalitet: Patient och brukarundersökningar – verksamhetsnivå.....	27
11.2.6	Personal på verksamheten – verksamhetsnivå.....	27
11.2.7	Ägare och styrelse – företagsnivå.....	27
11.2.8	Ekonomi – företagsnivå	28

1 Bakgrund

Vårdföretagarna är en arbetsgivar- och branschorganisation för vårdgivare som bedriver vård och omsorg i privat regi. Vårdföretagarna arbetar för ökad valfrihet och mångfald inom vård och omsorg och tydliggör den privat drivna vårdens betydelse för samhället. Föreningen har cirka 2 000 medlemsföretag med cirka 105 000 årsanställda.

Med detta dokument vill Vårdföretagarna klargöra villkoren för medlemskap. Med företag avses den juridiska person som bedriver vård eller omsorg. Med enhet avses en organisatorisk enhet som bedriver vård eller omsorg och som leds av en verksamhetschef eller motsvarande.

Vårdföretagarnas styrelse fattar beslut om detta dokument och det ses över inför varje årsmöte eller annars när behov uppstår.

Stockholm i november 2019

2 Vem kan bli medlem

Alla medlemsföretag inom Vårdföretagarna har ett ansvar för hur branschen verkar och hur den uppfattas. Vårdföretagarna arbetar för att höja branschens anseende genom att värna om god affärssed och kvalitet i vård- och omsorgssektorn. Detta gemensamma ansvar är avgörande för branschens goda utveckling och tillväxt och därmed för dess framtid.

Medlemmarna förväntas följa den gemensamma uppförandekoden.

För att ansöka om medlemskap i Vårdföretagarna krävs att:

- **Företaget**

Är ett svenskregistrerat aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag, stiftelse eller förening med sin huvudsakliga verksamhet inom vård- och omsorgssektorn i Sverige,

Innehar och uppvisar registreringsbevis, samt är registrerat för F-skatt och som arbetsgivare, samt för moms där det är tillämpligt,

Inte har restförda skatter och avgifter,

Då tillstånd krävs för att bedriva verksamhet ska företaget inneha sådant tillstånd,

Ha kvalitetsledningssystem enligt SOSFS 2011:9 eller motsvarande.

- **Ägare och ledning**

Ägare med avgörande inflytande, styrelsens ledamöter, VD, övriga ledande befattningshavare och revisorer är lämpliga och fria från anmärkningar i sin yrkesutövning eller i sitt uppdrag.

- **Övrigt**

Alla företag i en koncern, som bedriver vård och omsorg i Sverige, vilkas verksamhet berättigar till medlemskap i Vårdföretagarna, tecknar och tillämpar kollektivavtal i sin verksamhet och lever upp till kraven på medlemskap och uppförandekod.

Det innebär att alla delar av verksamheten i en koncern i Sverige ska leva upp till krav på medlemskap och uppförandekod. Ändras ägarförhållanden, att nya verksamheter eller bolag kopplas till ett bolag som söker medlemskap eller är medlem, kan medlemskapet komma att omprövas.

2.1 Kontroll före beviljande av medlemskap

2.1.1 Medlemsansökan

Medlemsansökan ska fyllas i och skrivas under av behörig firmatecknare.

2.1.2

- Registreringsbevis från Bolagsverket eller vad gäller stiftelser från Länsstyrelsen,
- Skatteverkets blankett SKV 4820 som intygar att företaget inte har skulder när det gäller avgifter och skatter (ej aktuellt vid nystart),
- För företag som har tillståndsskyldiga verksamheter, SoL och LSS (personlig assistans), för att bedriva verksamhet, ska kopia på aktuellt tillstånd från Inspektionen för vård och omsorg (IVO) bifogas,
- För ansökan gällande konsulentledda familjehem ska uppgifter ur Rikspolisstyrelsens misstanke- och belastningsregister bifogas, tillsammans med verksamhetsberättelse/plan och beskrivning av verksamhetens arbetsätt.

2.1.3 Övriga kontroller

Vårdföretagarna kan även på annat sätt inhämta uppgifter om allmän lämplighet, tidigare och pågående verksamhet, eventuell koppling till företag som nekats medlemskap i eller uteslutits ur Vårdföretagarna, samt referenser, innan ansökan om medlemskap prövas.

Motsvarande uppgifter kan inhämtas även om ett företag är medlem. Detta gäller om ägar- och ledningsförhållandena ändras, om nya verksamheter eller bolag ansluts till medlemsföretaget och detta därigenom riskerar att inte leva upp till kraven för medlemskap och uppförandekod, eller om koppling sker till företag som tidigare nekats inträde eller uteslutits ur Vårdföretagarna

3 Beviljande av medlemskap

För att inträde ska kunna beviljas ska företag som söker medlemskap ha varit i kontakt med en säljare och en förhandlare från Vårdföretagarna. Dessutom kan företaget erbjudas en genomgång med försäkringsrådgivare inom Almega eller Finfa.

3.1 Vem beviljar medlemskap

Medlemskap i Vårdföretagarna beviljas av styrelsen eller, efter i förekommande fall styrelsens bemyndigande, av förbundsdirektören.

3.2 Om medlemsansökan avslås

Om medlemsansökan avslås kan företaget inkomma med ny ansökan tidigast 24 månader efter datum för avslaget.

Om särskilda omständigheter inträffat t ex ny ägarbild, kan ett nytt ställningstagande göras avseende karenstiden.

4 Etik

4.1 Etiska riktlinjer och värdegrund

Varje vård- och omsorgstagare ska ges en säker och tillgänglig vård och omsorg av hög kvalitet. Genom öppenhet om hur verksamheten bedrivs får huvudman och beställare en trygg, lyhörd och effektiv leverans av beställda tjänster.

De etiska riktlinjerna, som är en del av Vårdföretagarnas uppförandekod, tillsammans med våra gemensamma värderingar, ger vägledning till och skall leda till sund konkurrens och likabehandling av företag, oberoende av storlek. De ska också stimulera branschens företag att uppfylla samhällets förväntningar på den goda organisationen, bland annat avseende systematiskt kvalitetsarbete, miljö- och arbetsmiljö.

Branschens företag ska sträva efter att vara attraktiva arbetsplatser som skapar långsiktiga hållbara värden för kund och samhälle.

4.2 Medlemsföretag har ett gemensamt ansvar för branschen

Alla medlemsföretag inom Vårdföretagarna har ett ansvar för hur branschen verkar och hur den uppfattas. Detta gemensamma ansvar är avgörande för branschens goda utveckling och tillväxt och därmed för dess framtid.

Vårdföretagarnas medlemsföretag förväntas inte bara att följa samhällets lagar och förordningar utan också att arbeta i linje med Vårdföretagarnas uppförandekod och krav på att arbeta för en hög kvalitet och en god etik. För stöd i ert arbete med etik- och värderingsarbete har vi tagit fram fördjupningsmaterial. Detta kan med fördel användas vid utveckling av er verksamhet, värderingsdiskussioner, arbetsplatsträffar med mera.

4.3 Verksamhet i andra länder

Varje medlemsföretag har ett ansvar för att formulera en egen policy som harmonierar med Vårdföretagarnas uppförandekod och etiska riktlinjer. Det gäller för alla slag av verksamheter oavsett var i världen verksamheten bedrivs, även för sådan verksamhet inom en koncern som inte ingår i medlemskapet i Vårdföretagarna.

Varje företag/verksamhet måste avgöra om god vård och omsorg kan bedrivas utifrån de förutsättningar som finns.

I länder där lagar och kultur starkt avviker från svenska normer och värderingar måste företaget särskilt bedöma om god vård kan bedrivas enligt de förutsättningar som finns i värdlandet. En avvägning måste alltid ske mellan de värden som vården och omsorgerna kan tillföra värdlandets medborgare och de begränsningar och svårigheter som de lokala villkoren innebär.

För fördjupning av etik se bilaga 1

För fördjupning av värdegrund se bilaga 2

4.4 Affärsetik

Uppförandekoden syftar till att få branschens företag att uppträda och handla på ett sådant sätt att den utgör en respekterad del av det svenska samhället.

Uppförandekoden skall leda till sund konkurrens och likabehandling av företag, oberoende av storlek. Den ska också stimulera branschens företag att uppfylla samhällets förväntningar på företagen, bland annat avseende systematiskt kvalitetsarbete och miljö- och arbetsmiljö.

Branschens företag skall sträva efter att vara attraktiva arbetsplatser som skapar långsiktigt hållbara värden för kund och samhälle.

I sin verksamhet ska branschens företag iaktta följande.

företag ska inte åta sig uppdrag som strider mot allmän rättsuppfattning eller som på annat sätt kan anses oacceptabelt,

företag ska verka för sund konkurrens och iaktta god marknadsföringssed. All marknadsföring ska vara etiskt försvarbar och bidra till att upprätthålla en god ton och värdig anda inom branschen. Marknadsföringen får avse endast vård som är medicinskt och socialt motiverad,

företags marknadsföring som riktar sig direkt till patienter/brukare ska vara måttfull och saklig så att den inte skapar obehag eller oro hos mottagaren. Företag ska inte heller utnyttja uppgifter från myndigheter eller organisationer som på ett felaktigt eller oäktsamt sätt lämnat ut dessa,

företag får inte rikta sin marknadsföring till barn eller ungdomar under arton år,

företag ska verka för att företagets medarbetare i sitt arbete respekterar den enskilde brukarens eller den assistansberättigades behov, egna förmåga och rätt till inflytande,

företags samarbete med övriga parter inom ramen för ett uppdrag ska ske genom korrekta affärsrelationer, tydliga avtal och visad ömsesidig respekt,

företag ska inta en restriktiv och strikt hållning till så kallade kontakt- och relationsskapande åtgärder i form av till exempel gåvor eller resor. Företag ska fortlöpande göra riskbedömningar och ha en tydlig policy för att utesluta riskerna för tagande och givande av muta¹ och förbinder sig att följa Överenskommelse motverka mutor och korruption²,

---

¹ Kap 10 Om förskingring, annan trolöshet och mutbrott, 5 a-e § i Brottsbalken

² Överenskommelse motverka mutor och korruption. SKL, KFO och Vårdföretagarna. 2018.

företag inom branschen ska ha samma krav på partners och underleverantörer,

företag inom branschen ska utföra sitt uppdrag professionellt och inom ramen för god affärssed. Alla uppdrag ska genomföras med sådan kompetens och sådana resurser som behövs för uppgiften,

företag inom branschen får inte skada övriga parter och kollegors anseende genom att opåkallat och utan saklig grund yttra sig kritiskt om deras förhållanden.

För att följa efterlevnaden av uppförandekoden finns Vårdföretagarnas etikråd.

4.5 Förfarandet vid åsidosättande av medlemkraven

Medlemskapet i Vårdföretagarna ska vara en kvalitetsstämpel och en garanti för att medlemmen uppfyller de krav förbundet ställer på sina medlemmar och därmed följer de etiska riktlinjerna för verksamheten.

När Vårdföretagarna genom media, regelbundna kontakter med myndigheter som IVO och Försäkringskassan eller på annat sätt får kännedom om något påstått eller verifierat missförhållande i medlemmens verksamhet är det därför viktigt att kontakta medlemmen för att så snart som möjligt få information om grunden för uppgifterna. Det kan handla om en speciell händelse, ett klagomål, en anmärkning vid en inspektion eller någon brist i verksamheten.

Vårdföretagarnas första åtgärd är att i brev till medlemmen begära en skriftlig redogörelse för vad som föranlett de negativa uppgifterna. Svaret ska avges inom en vecka. I de flesta fall är fråga om något förhållande eller någon händelse inom verksamheten som kan förklaras eller åtgärdas.

Vid tveksamhet och om det anses befogat inhämtar Vårdföretagarna etikrådets uppfattning. Medlemmen kan också kallas till ett klargörande samtal med förbundsdirektören och annan företrädare för kansliet eller etikrådet.

Om det gäller allvarliga missförhållanden, olämplighet hos ledande personer eller ett oetiskt förhållningssätt hänskjuts frågan om medlemskapet till Vårdföretagarnas styrelse, som kan utesluta en medlem ur förbundet.

4.6 Etikrådet

Vårdföretagarnas Etikråd har till uppgift att verka för en hög etisk standard. Etikrådet ska pröva ärenden som överlämnats av Vårdföretagarnas styrelse och ge rekommendationer till styrelsen i enskilda ärenden. Etikrådet ska även vara en resurs för förbundsdirektören.

4.6.1 Ledamöter Etikrådet

Inger Nyström, f.d. justitieråd och ordförande Etikrådet,

Olof Edhag, läkare och professor h. c., f. d. överdirektör Socialstyrelsen, tidigare statlig utredare,

Kjell Kallenberg, präst och docent i empirisk livsåskådningsforskning, tidigare professor vid Uppsala- och senare Örebro Universitet,

Tommy Borglund, Ekonomie doktor från Handelshögskolan i Stockholm med inriktning mot företagsetik. Director Hallvarsson & Halvarsson.

Adjungerad ledamot:

Inga-Kari Fryklund, förbundsdirektör, Vårdföretagarna

Samordnare och sekreterare för Etikrådet:

Rikard Johansson, kvalitets- och etikrådgivare, Vårdföretagarna

5 Uppförandekod

Vårdföretagarna har som stöd till företagen byggt upp en uppförandekod. Ett medlemsföretag åtar sig följa och agera i linje med, samt att fullfölja de åtaganden som ingår i medlemskapet.

Medlem i Vårdföretagarna ska:

5.1 Följa

- Vårdföretagarnas etiska riktlinjer,
- Vårdföretagarnas stadgar.

5.2 Agera

- med god transparens och öppenhet för att bygga förtroende för den privata vård- och omsorgsbranschen så att förbundets och branschens intressen inte skadas,
- på ett öppet och förtroendefullt sätt i förhållande till Vårdföretagarna lämna relevant information till ledning, styrelse och Vårdföretagarnas Etikråd samt att samråda i principiellt betydelsefulla frågor.

5.3 Åtaga sig

- att tillämpa Vårdföretagarnas kollektivavtal,
- att teckna kollektivavtalade försäkringar och betala in avgifter för alla anställda som omfattas av kollektivavtalade försäkringar,
- att på företagets hemsida öppet redovisa information om kvalitet, personal, ekonomi, ägare och styrelse enligt Vårdföretagarnas anvisningar,
- att som ny medlem delta i introduktionssamtal eller introduktionsutbildning.

6 Medlemsmärke

Vårdföretagarnas medlemsmärke syftar till att stärka förtroendet för privata vård- och omsorgsgivare. Med medlemsmärket ska du på ett enkelt sätt kunna visa dina brukare/patienter, närstående och allmänheten att du är medlem i Vårdföretagarna, vilket bland annat innebär att företag:

- har kollektivavtal, kollektivavtalade försäkringar för personalen och de tillstånd som behövs,
- följer Vårdföretagarnas uppförandekod, etiska riktlinjer samt krav på kvalitetsledningssystem samt att ägare och ledande personer i ditt företag är fria från anmärkningar,
- redovisar öppet information om kvalitet, personal, ekonomi, ägare och styrelse.

Vår ambition är att det nya medlemsmärket ska skapa ytterligare en möjlighet för dig att profilera ert företag som en seriös aktör i välfärden.

Medlemsföretagen får på sina hemsidor och i annan relevant information ange att de är medlemmar i Vårdföretagarna exempelvis genom att använda Vårdföretagarnas medlemsmärke. Mer om hur du får tillgång till medlemsmärket och profilmaterial kan du läsa mer om på www.vardforetagarna.se.

Informationen om vilka som är medlemsföretag finns publicerade på www.vardforetagarna.se.

6.1 Användning av Vårdföretagarnas logotype

Vi ser gärna att våra medlemmar anger att de är medlemmar i Vårdföretagarna.

Vårdföretagarnas logotype får ej användas om företaget/organisation inte är medlem. Detta agerande utgör varumärkesintrång och innebär samtidigt vilseledande marknadsföring i strid med marknadsföringsreglerna.

Vårdföretagarna kan komma att vidta rättsliga åtgärder mot icke medlem, företag/organisation, vilket kan innefatta bland annat krav på skadestånd.

7 Upphörande av medlemskap

7.1 Uppsägning från medlemsföretag

Medlemskap i Vårdföretagarna och därav följande ställning som medlemsföretag i Svenskt Näringsliv upphör sex månader efter det att skriftlig uppsägning från medlemmen kommit Vårdföretagarna tillhanda.

Styrelsen eller av styrelsen bemyndigad får medge medlem som lagt ned, överlåtit sin rörelse eller annars då synnerliga skäl föreligger att utträda ur Vårdföretagarna vid annan tidpunkt.

7.2 Uppsägning från Vårdföretagarna eller Svenskt Näringsliv

7.2.1 Underlåtenhet att betala medlemsavgift

Medlem som inte i rätt tid betalat de stadgade avgifterna kan av styrelsen eller av förbundsdirektören efter bemyndigande uppsägas till omedelbart utträde.

7.2.2 Underlåtenhet att följa stadgar och uppförandekod

Medlem, som underlåter att uppfylla kraven i stadgarna för Svenskt Näringsliv och Vårdföretagarna eller som inte följer Vårdföretagarnas uppförandekod, kan av styrelsen eller av förbundsdirektören efter bemyndigande uppsägas till utträde.

När anmälan mot en medlem gjorts eller Vårdföretagarna på annat sätt fått vetskap om att en medlem brutit mot stadgar eller mot uppförandekoden görs en utredning. Samråd i ärendet kan ske med Vårdföretagarnas etikråd.

Medlemmen anmodas att inkomma med en förklaring av det anmälda förhållandet eller den aktuella situationen.

Om frågor kvarstår efter den avgivna förklaringen ska ett samtal med medlemmen äga rum. Förbundsdirektören får därefter, om tillfredsställande klarhet vunnits, avsluta ärendet.

Om ärendet är särskilt allvarligt eller omfattande ska förbundsdirektören anmäla ärendet till styrelsen eller den grupp av styrelseledamöter som särskilt utsetts för handläggning av ärenden av detta slag.

Gruppen ska bedöma vad som framkommit och kan besluta om ett uttalande eller en varning med föreläggande. Det senare ska av förbundsdirektören efter tre månader följas upp genom samtal med medlemmen.

Om det som framkommit utgör en grav underlåtenhet att följa uppförandekoden ska styrelsen eller förbundsdirektören efter bemyndigande säga upp medlemmen till utträde.

7.2.3 Konkurs

Medlem, som blir försatt i konkurs, upphör omedelbart att vara medlem.

8 Anmälan mot medlemsföretag

Den som uppmärksammar något missförhållande, olämplig behandling eller klandervärd händelse i ett medlemsföretag kan anmäla detta.

Om frågan gäller förhållandet mellan en enskild patient eller brukare och medlemsföretaget eller dess anställda ska anmälan ske till den kommun eller den region som upphandlat verksamheten eller till Inspektionen för vård och omsorg.

Annan fråga som innebär en avvikelse från Vårdföretagarnas uppförandekod eller Vårdföretagarnas- och Svenskt Näringslivs stadgar anmäls till Vårdföretagarna, som då kan granska företaget.

I förekommande fall kan medlem uteslutas ur föreningen av Vårdföretagarnas styrelse.

En anmälan till Vårdföretagarna utgör inte en offentlig handling men kan komma att utlämnas efter aidentifiering som skydd för anmälaren. En anmälan bör inte vara anonym och kommer normalt inte att utredas. Anmälan med klagomål som gäller förhållanden äldre än ett år föranleder vanligen inte någon utredning från Vårdföretagarna.

Läs mer om anmälan mot medlemsföretag på www.vardforetagarna.se.

8.1 Vad en anmälan bör innehålla

Det enklaste sättet att skicka in en anmälan är att använda elektroniska formuläret på webbplatsen, men om man väljer att skicka in anmälan på med post, är följande uppgifter obligatoriska:

- Vem klagomålet riktar sig mot, dvs. vilket företag som man anser har agerat felaktigt,
- En kort beskrivning av ärendet eller händelsen,
- Det agerande som man anser vara felaktigt och motivering till varför man anser att företaget har brustit i uppförandekoden,
- När händelsen inträffade,
- Anmälarens namn, e-postadress och telefonnummer,
- Kopior av handlingar som är av betydelse för att visa att företaget har brustit i uppförandekoden.

8.2 Var anmälan kan skickas

Anmälan om misstänkt överträdelse av Vårdföretagarnas uppförandekod kan sändas till nedanstående postadress:

Konfidentiellt
Vårdföretagarna
Etikrådet
Box 555 45
102 04 Stockholm

9 Bilaga 1 Fördjupning etik

Det är en självklarhet att all vård av människor skall hålla en hög etisk standard. Etiken berör värden inom främst fyra områden: organisationsetik, medicinsk etik, omvårdnadsetik samt forsknings- och utvecklingsetik.

Etiken berör också olika aktörer och intressen och utifrån detta synsätt kan man urskilja i huvudsak följande kategorier: patient/kund/klient/brukare, kollegor, organisation/arbetsplats, personal, uppdragsgivare såsom landsting, kommun, stiftelse, det enskilda företaget och samhället. Inom Vårdföretagarna finns ett Etikråd, vars uppgifter anges i föreningens stadgar.

Organisationsetiken avser Vårdföretagarnas etik och de krav Vårdföretagarna ställer på sina medlemsföretag. Organisationsetiken är inte minst väsentlig i samband med köp och försäljning av vård och omsorg, vid avvägningen mellan pris och kvalitet samt när det gäller marknadsföringen. En ytterligare viktig etisk fråga är hur vinst genereras. Ett kompetent och ansvarsfullt ledarskap är en förutsättning för god organisationsetik.

Affärsetik, ser vi som en del i organisationsetiken, och syftar till att få branschens företag att uppträda och handla på ett sådant sätt att den utgör en respekterad del av det svenska samhället.

Riktlinjerna skall leda till sund konkurrens och likabehandling av företag, oberoende av storlek. Riktlinjerna skall också stimulera branschens företag att uppfylla samhällets förväntningar på den goda organisationen, bland annat avseende systematiskt kvalitetsarbete, miljö- och arbetsmiljö.

Branschens företag skall sträva efter att vara attraktiva arbetsplatser som skapar långsiktiga hållbara värden för kund och samhälle.

- företag inom branschen skall inte åta sig uppdrag som strider mot allmän rättsuppfattning, eller på annat sätt kan anses oacceptabelt från allmän synpunkt,
- företag skall verka för sund konkurrens och iaktta god marknadsföringssed, vilket betyder att den måste följa vissa regler till skydd för konsumenten. Marknadsföringen ska förena dess mål med ett etiskt försvarbart sätt samt ett upprätthållande av en god och värdig anda inom branschen. Företag bör sköta kontakter med potentiella patienter/brukare på ett ansvarsfullt och professionellt sätt. Företagets bör ägna sig åt måttfull marknadsföring direkt till patienter/brukare där denne kan känna obehag eller oro efter en sådan kontakt. Företag bör inte heller utnyttja uppgifter från myndigheter eller organisationer som på ett felaktigt eller oaktsamt sätt lämnat ut dessa,
- samarbetet med övriga parter inom ramen för ett uppdrag skall präglas av korrekta affärsrelationer, tydliga avtal och ömsesidig respekt,
- företag inom branschen skall inta en restriktiv strikt hållning till s.k. kontakt- och relationsskapande åtgärder i form av t.ex. gåvor eller resor,

- företag ska kontinuerligt göra riskbedömningar och ha en policy för att eliminera riskerna för tagande och givande av muta,
- företag inom branschen ska ha samma krav på partners och underleverantörer,
- företag inom branschen skall utföra sitt uppdrag professionellt och inom ramen för god affärssed. Alla uppdrag skall genomföras med sådan kompetens och sådana resurser som behövs för uppgiften,
- företag inom branschen får inte skada övriga parter eller kollegors anseende genom att opåkallat och utan saklig grund yttra sig kritiskt om deras förhållanden.

Den medicinska etiken avser medicinsk vård. Den medicinsk-tekniska utvecklingen ger en ständigt ökande komplexitet och medför svåra medicinsk-etiska ställningstaganden. Utvecklingen gör det möjligt att erbjuda allt mer av bot och lindring vilket i sin tur medför ökade resursbehov. En konsekvens av denna utveckling blir svåra prioriteringar med etiska implikationer såväl på en övergripande nivå som i vårdens vardag. Dessa frågor behandlas i olika etiska fora, som kan utfärda rekommendationer och riktlinjer, vilka blir vägledande för vården i hela landet.

Exempel på sådana fora är:

Socialstyrelsens råd för etiska frågor, Läkaresällskapets etiska delegation samt Statens medicinsk-etiska råd (SMER). Dessutom finns regionala och lokala etiska råd vid de större sjukhusen. Det etiska spektret omfattar allt från hur man använder tilldelade resurser (offentliga medel) till - åtminstone för några av Vårdföretagarnas medlemsföretag - vård och behandling i livets slutskede, som även i hög grad berör omvårdnadsetiken.

Omvårdnadsetiken omfattar såväl den allmänna omvårdnaden som den specifika omvårdnaden vid till exempel intensivvård. En viktig del av omvårdnaden är bemötandet och relationernas kvalitet.

Forsknings- och utvecklingsetiken berör all medicinsk- och omvårdnadsforskning. För att bedriva forskning inom vården krävs godkännande av en forskningsetisk kommitté. Även om en vårdgivare inte själv bedriver forskning är det inom all medicinsk verksamhet av vikt att följa utvecklingen och integrera ny kunskap där den har sin plats i den egna verksamheten.

10 Bilaga 2 Fördjupning värderingar

Vårdföretagarnas etik är baserad på fyra grundläggande värden:

omtanke, tillförlitlighet, kompetens och samhällsansvar. Medlemsföretagen förväntas agera i linje med denna värdegrund.

Vad de fyra grundvärdena innebär enligt Vårdföretagarna förklaras på Följande sätt.

Omtanke är en förutsättning för ett välfungerande umgänge mellan enskilda människor. I samhället i stort är omtanke också en förutsättning för gott samarbete mellan medborgarna. När man försummar att visa omtanke kan människor lätt komma till skada. Inom väl fungerande organisationer är god företagskultur också byggd på omtanke. Samspelet mellan organisationer kräver att aktörerna visar omtanke om varandra, sina kunder och samhället i stort. I vården är omtanke grunden för en omvårdnad anpassad till individen och byggd på hans eller hennes verkliga behov.

Tillförlitlighet i handlandet mellan människor skänker förtroende. Tillförlitlighet skapas när människor tar ansvar för vad de gör, håller överenskommelser och löften, står för sitt ord. Sådant ansvarstagande är avgörande för att samarbetet ska vara till ömsesidig nytta. I ett vård- och omsorgsföretag är ansvar och pålitlighet av grundläggande betydelse. De är villkor för framgång. Ett annat är att alla medarbetare är personligt engagerade i vad de gör. Sådant engagemang avspeglas i arbetsglädje.

Kompetens är viktigt för den enskilde medarbetaren och ett villkor för framgång inom en organisation. För att kunna arbeta effektivt och betjäna sina kunder på bästa sätt krävs att medarbetarna har de kunskaper och färdigheter som uppgiften kräver.

Samhällsansvar innebär först och främst att medlemsföretagen i sitt agerande lojalt följer samhällets lagar och förordningar. Det innebär också att man deltar i en samhällsutveckling där vård och omsorg bidrar till god hälsa för alla människor.

Vårdföretagarna har förtydligat innebörden av de grundläggande värdena genom ett antal "förklaringsord".

Normerna - generella handlings principer som ska skydda de grundläggande värdena - finns i spalten längst till höger. Den fördjupande värdegrunden samt förklaringsord kan till exempel användas som stöd vid värderingsdiskussioner på arbetsplatserna.

Värden	Förklaringar	Normer
<p>Omtanke</p> <p>Vårdföretagarnas tolkning av begreppet omtanke kan förklaras med ord som:</p>		
<p><i>Empati</i></p>	<p>Empati innebär att förstå hur en annan människa har det, i den situation hon befinner sig. Men det betyder även att handla utifrån kunskapen och inlevelseförmågan. Många vård- och omsorgsföretag har att göra med människor som har en begränsad förmåga att ta egna beslut. Därför krävs också en särskild vilja till inlevelse i och förståelse för hur den enskilda människan upplever sin tillvaro.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man efter att alltid handla utifrån en inlevelse i och förståelse av att varje medmänniska är unik och hennes unika situation."</p>
<p><i>Öppenhet</i></p>	<p>Öppenhet innebär att man respekterar den enskildes lagstadgade rätt att välja själv. God vård och omsorg ska präglas av en sådan öppenhet. Detta innebär att man till exempel låter patienten/brukaren delta i sin egen vårdplanering och att man även väger in hennes känslomässiga bevekelsegrunder i sina bedömningar av vilka insatser som bör göras. Det betyder inte att det är olämpligt att ibland avråda från eller säga nej till en viss behandling eller undersökning.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man efter en atmosfär där vård- och omsorgstagaren kan säga sin mening och få respekt för sina synpunkter, upplevelser och önskemål."</p>
<p><i>Nytta</i></p>	<p>Prioriteringar är nödvändiga. Det enskilda medlemsföretaget tvingas ofta prioritera hur det ska praktiskt tillämpa omtanken om medmänniskan. I en prioriteringssituation ska man dock först hjälpa den som har störst behov av vård och omsorg. Samtidigt måste man alltid tänka på att insatserna så långt som möjligt ska göra nytta. Att kunna balansera kravet på öppenhet med kravet på att en tänkbar insats ska göra nytta, är en etisk utmaning.</p>	<p>"I situationer där svåra val (prioriteringar) är nödvändiga, strävar det goda vård- och omsorgsföretaget efter att tillgängliga resurser i första hand används för att hjälpa den som har störst behov, men samtidigt att resurserna används på det mest effektiva sättet."</p>

<p>Tillförlitlighet</p> <p>Vårdföretagarnas tolkning av begreppet tillförlitlighet kan förklaras med ord som:</p>		
<p><i>Engagemang</i></p>	<p>God vård och omsorg kan inte åstadkommas utan inlevelse och genuint intresse för dem man har till uppgift att hjälpa. Det goda vård- och omsorgsföretaget har därför medarbetare som är personligt engagerade i sitt arbete. I ett sådant företag finner man tillfredsställelse i att stödja och bistå människor som behöver hjälp. I det goda vård- och omsorgsföretaget tycker ansvariga att det är väsentligt att främja engagemang och arbetsglädje.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man efter att medarbetarna känner arbetsglädje och är personligt engagerade i verksamheten."</p>
<p><i>Respekt</i></p>	<p>I första hand handlar respekt om att värna om den personliga integriteten hos vård- och omsorgstagaren och att inte kränka hans eller hennes självbestämmande. I det goda vård- och omsorgsföretaget tar man den enskildes önskemål och behov på största allvar. När man hjälper en människa gör man det så långt som möjligt utifrån hennes önskemål och behov. Ibland kan det betyda att man måste låta bli att göra medicinskt motiverade insatser, om vårdtagaren inte vill.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget tas alla vårdtagare på lika stort allvar. Vård och omsorg baseras så långt det är möjligt på den enskildes villkor. Man värnar alltid individens integritet och självbestämmande".</p>
<p><i>Ärlighet</i></p>	<p>Ärlighet innebär inte bara att säga det som är sant. Man måste också våga ta upp både för- och nackdelar med olika (be)handlingsalternativ. Man får som medarbetare till exempel inte låta bli att informera vård- och omsorgstagaren endast för att det är påfrestande för en själv. Ärlighet innebär att tala sanning, men lika mycket att inte dölja sanningen. Detta är också viktigt när det gäller yttre information, marknadsföring och när man tecknar avtal med sina kunder.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar medarbetarna efter att vara korrekta och tala sanning."</p>
<p><i>Fair Play</i></p>	<p>'Fair play' betyder att man inte missgynnar den vård- och omsorgstagare som behöver vård och omsorg. Man bemöter och betjänar människor på saklig grund.</p> <p>Gentemot kunder innebär 'fair play' ett ansvarsfullt sätt att handskas med tillgängliga resurser. Det faktum att någon annan än brukaren av vården betalar, får inte innebära att man utnyttjar de gemensamma resurserna på ett orimligt sätt.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget missgynnas inga vård- eller omsorgstagare.</p> <p>I verksamheten strävar man efter att använda tillgängliga resurser på ett ansvarsfullt sätt."</p>

<p>Kompetens Vårdföretagarnas tolkning av begreppet kompetens kan förklaras med ord som:</p>		
<p><i>Kunskap</i></p>	<p>Att medarbetarna inom det goda vård- och omsorgsföretaget har aktuell kunskap inom de områden som är adekvata för att bibehålla hög yrkesmässig kvalitet och säkerställa förtroendet hos beställare och vårdtagare/brukare är ett viktigt etiskt krav. Utbildning och andra kunskapshöjande aktiviteter är därför väsentliga</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man alltid efter att medarbetarna ska ha de kunskaper och färdigheter som uppgiften kräver för att uppnå full yrkesmässig kvalitet i arbetet."</p>
<p><i>Personlig utveckling</i></p>	<p>Inom vården och omsorgen är det viktigt att medarbetarna ges möjlighet till egen utveckling. Därför handlar kompetensutveckling till stor del om personlig utveckling. Den goda vård- och omsorgsgivaren har förmåga att skapa goda relationer till vård- och omsorgstagare och till medarbetare.</p> <p>Till ökad kompetens hör också att bli bättre på att besvara de frågor som krävs för att kunna välja och prioritera. Man måste kunna besluta sig för vad som i en viss situation är viktigare än annat att göra. För detta krävs en personligt genomtänkt värderingsprofil.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man efter kontinuerligt lärande och personlig utveckling för alla medarbetare. Därför bör alla erbjudas möjlighet till kompetensutveckling."</p>
<p><i>Tydlighet</i></p>	<p>När det gäller både etiska och andra frågor är det väsentligt att det inom vård- och omsorgsföretaget råder tydlighet om hur varje medarbetare förväntas fungera och vilka värden alla ska sträva mot.</p> <p>Dessutom bör chefernas etiska ansvar tydliggöras. Oklarheter när det gäller arbetsledning och delegation måste undvikas.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget är man organiserad så att det är tydligt vilken etik man arbetar utifrån och att man förväntar att alla följer den."</p>
<p><i>Stöd</i></p>	<p>För att man inom vård- och omsorgsföretaget ska fatta etiskt riktiga beslut måste det finnas sätt på vilket beslutsfattarna får stöd att handla etiskt. Det är viktigt att varje medarbetare får den uppbackning som behövs för att klara sina arbetsuppgifter och kunna ta sitt ansvar.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget får medarbetarna stöd för ett etiskt handlande. Ingen ska lämnas ensam med besvärliga val och beslut."</p>
<p><i>Motivation</i></p>	<p>En sak är att uppmana till etiskt handlande. En annan att se till att så verkligen sker. Om företaget inte uppmuntrar etiskt handlande blir den officiella etiken lätt bara tom retorik. Det är därför väsentligt att företagsledningen skapar motivation för ett etiskt handlande. Kontinuerliga samtal om etiska frågor kan vara ett sätt.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget strävar man efter att varje medarbetare ska vara motiverad att handla etiskt."</p>

<p>Samhällsansvar:</p> <p>Vårdföretagarnas tolkning av begreppet samhällsansvar kan förklaras med ord som:</p>		
<p><i>Valfrihet</i></p>	<p>Individens valfrihet är ett värde att slå vakt om. Det goda vård- och omsorgsföretaget representerar i praktiken möjligheten för många medborgare att själva få välja vilken form av vård och omsorg de önskar. Eftersom olika individer och grupper har olika svårt att göra sin röst hörd, bör vård- och omsorgsföretaget sträva efter att alla får tillgång till vård och omsorg efter behov.</p>	<p>"I det goda vård- och omsorgsföretaget betyder valfrihet att varje samhällsmedborgare i princip bör ha möjlighet att välja vårdgivare såväl som vård- och omsorgsform."</p>
<p><i>Mångfald</i></p>	<p>Mångfald i utbudet av tjänster för vård och omsorg är en förutsättning för den individuella valfriheten.</p>	<p>"Det goda vård- och omsorgsföretaget konkurrerar i enlighet med god affärsed."</p>
<p><i>Vinst</i></p>	<p>För vård- och omsorgsföretag är vinsten en drivkraft som bidrar till att resurserna används effektivt.</p> <p>Vinsten är nödvändig för företagets fortlevnad och utveckling och väsentlig för personalens trygghet.</p> <p>Det krävs ett etiskt förhållningssätt i det enskilda vård- och omsorgsföretaget så att vinsten genereras på ett etiskt försvarbart sätt.</p>	<p>"För det goda vård- och omsorgsföretaget är det den goda kvaliteten på tjänsten som är det yttersta målet. Vinst är ett resultat av att verksamheten har bedrivits effektivt och därmed tillgängliga resurser använts optimalt."</p>
<p><i>Etisk medvetenhet</i></p>	<p>I det goda vård- och omsorgsföretaget finns en hög etisk medvetenhet. Varje medarbetare är förtrogen med de etiska riktlinjer som gäller. Diskussionen om vad etiken betyder i det praktiska arbetet pågår kontinuerligt. Detta innebär att man både uppfyller den etik som beskrivs i detta dokument och att man gör etikarbetet till en integrerad del av företagets verksamhet.</p>	<p>"Det goda vård- och omsorgsföretaget integrerar etiken i sin affärsverksamhet och strävar efter att utveckla den etiska medvetenheten och kompetensen i företagen."</p>

11 Bilaga 3 Medlemskrav avseende transparens

11.1 Krav på transparens – principer

11.1.1 Övergripande förklaringar av kraven på transparens

- Kraven på transparens är minimikrav, vilket innebär att medlemmarna minst måste uppfylla kraven på transparens som beskrivs i detta dokument.
- Om ett krav på transparens inte kan uppfyllas ska orsaken till det förklaras (t ex ekonomiska data kan inte presenteras för att verksamheten är nyligen uppstartad och inget årsbokslut finns ännu tillgängligt).
- Om det finns officiella datakällor som presenterar den information som krävs, kan länkning ske till dessa källor. Med officiella källor avses kommuner, landsting/regioner och myndigheter (inklusive allabolag.se, eller motsvarande webbplats med företagsfakta).
- Den information som en medlem ska vara transparent med kan tillgängliggöras på medlemsföretagets egen webbplats, eller på en av Vårdföretagarna anvisad webbplats. Vårdföretagarna ställer inga layoutmässiga krav på hur informationen presenteras.
- Minimikrav för uppdatering av information är årligen. Det ska framgå för vilket år presenterad information avser.
- Utgångspunkten är att informationen ska presenteras på företagsnivå och där det är lämpligt presenteras informationen på verksamhetsnivå (i de fall företaget består av flera verksamheter).
- Respektive medlem i Vårdföretagarna avgör själv vilken organisatorisk nivå som klassas som en verksamhet, utifrån de egna organisatoriska och partiska förutsättningarna, men med hänsyn tagen till att informationen ska vara relevant för allmänheten.
- Specifika rekommendationer per bransch kan tillkomma. Beslut om detta sker i särskild ordning.
- Vårdföretagarna ansvarar för att säkerställa att alla medlemmar får information samt möjligheter att få eventuella frågor besvarade.
- Befintliga medlemmar, före 2016, ska bekräfta att kraven på transparens är uppfyllda, detta sker via en funktion på www.vardforetagarna.se
- Medlemmar i Vårdföretagarna ansvarar för att uppdatera informationen på den/de webbplatser där data presenteras.
- Om Vårdföretagarnas styrelse ändrar kraven för medlemskap är det Vårdföretagarnas ansvar att säkerställa att alla medlemmar blir informerade, ges möjligheter att få eventuella frågor besvarade samt sätter en rimlig tidsgräns för när de nya kraven ska vara uppfyllda
- Om en medlem underlåter att följa kraven på transparens gäller det som står i skriften ”Uppförandekod och krav för medlemskap Vårdföretagarna”, under kapitel 8, ”Upphörande av medlemskap”.

11.2 Krav på transparens – specificering av data

11.2.1 Kontaktinformation – verksamhetsnivå

- Företagsnamn (samt marknadsnamn)
- Postadress
- Telefon
- E-post
- Kontaktperson

11.2.2 Basfakta om verksamheten – verksamhetsnivå

- Verksamhetens storlek avseende antal patienter, brukare eller klienter,
- Verksamhetens mål och inriktning,
- Språk (utöver svenska).

11.2.3 Kvalitet: Verksamhetens självdeklaration – verksamhetsnivå

- Verksamhetens arbete med kvalitetssäkring och ledningssystem för kvalitet.

11.2.4 Kvalitet: Nyckeltal relaterade till kvalitet – verksamhetsnivå

- Deltagande i kvalitetsregister,
- Verksamhetens nyckeltal relaterade till kvalitet, publicerade på officiella källor, där möjlighet finns. Med officiella källor avses kommuner, landsting/regioner och myndigheter.

11.2.5 Kvalitet: Patient och brukarundersökningar – verksamhetsnivå

- Verksamhetens resultat i patient- eller brukarundersökningar, där möjlighet finns, publicerade på officiella källor. Med officiella källor avses kommuner, landsting/regioner och myndigheter.

11.2.6 Personal på verksamheten – verksamhetsnivå

- Antal medarbetare, chefer, utbildningsnivåer och eventuella specialkompetenser,
- Sjukfrånvaro (företagsnivå: reodovisas endast vid fler än 10 årsanställda och endast om uppgiften finns tillgänglig i företaget),
- Kollektivavtal (för företag med enbart tandläkare gäller ej detta)

11.2.7 Ägare och styrelse – företagsnivå

- Organisationsnummer,
- Bolagsform,
- VD, styrelse (namn),
- Säte,
- Företagsledning (namn),

- Ägare (är företaget en del i en koncern ska även ägare av koncernen anges).

11.2.8 Ekonomi – företagsnivå

- Bokslut,
- Nyckeltal (omsättning, årets resultat, vinstmarginal).

Reviderat av Vårdföretagarnas Etikråd och kvalitet- och etikrådgivare.